

Kuntaliiton selvitys: Ei-lakisääteisen, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tukevan, henkilöstön määrä varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa

Kuntaliitto, syyskuu 2025

Tausta

- Kuntaliitto kartoitti kyselyillä kuntien varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa työskentelevää henkilöstöä, jonka tehtävänä on edistää hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä, mutta jonka työhön ei liity lakisääteistä velvoitetta.
 - Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kysely toteutettiin 16.–27.5.2025.
 - Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kysely toteutettiin 23.5.–3.6.2025
- Kyselyssä kysyttiin mm. henkilöstön nimikkeitä ja määrää sekä rahoitukseen, tulevaisuuteen ja henkilöstön tarpeeseen ja hyvinvointialueyhteistyön sujuvuuteen liittyviä kysymyksiä.
- Kyselyt lähtivät kaikkiin Manner-Suomen kuntiin.
 - Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kyselyyn saatiin vastaukset 181 kunnasta
 - Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kyselyyn saatiin vastaukset 139 kunnasta
- Tässä esityksessä käydään kyselyiden keskeiset tulokset läpi. Molemmista kyselyistä on julkaistu myös erillinen raportti.

**Raportissa viitataan kyselyssä kartoitettuun henkilöstöön termillä ”hyvinvointia tukeva henkilöstö”. Tällä tarkoitetaan tässä yhteydessä varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa työskentelevää henkilöstöä, jonka tehtävänä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja yhteisöllisyyden tukeminen, mutta joiden työhön ei sisälly lakisääteistä velvollisuutta.*

Hyvinvointia tukevan henkilöstön määrä ja nimikkeet

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- **100 kuntaa (55 % vastanneista)** ilmoitti, että heillä ei työskentele ko. henkilöstöä, jonka tehtävä on edistää hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä
- **34 kuntaa (19 % vastanneista)** ilmoitti tätä ko. henkilöstöä heillä työskentelevän.
 - Eniten varhaisen tuen ohjaajia ja valmentajia sekä perheohjaajia
 - Lisäksi mm. yhteisöohjaajia, varhaiskasvatuksen kuraattoreja ja varhaiskasvatuksen psykologeja
- 47 kuntaa (26 % vastanneista) ei ilmoittanut henkilöstöstään tietoja, mutta vastasi kuitenkin avoimiin kysymyksiin

PERUSOPETUS JA LUKIO

- **21 kuntaa (15 % vastanneista)** ilmoitti, että heillä ei työskentele ko. henkilöstöä, jonka tehtävänä on edistää hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä
- **118 kuntaa (85 % vastanneista)** ilmoitti tätä ko. henkilöstöä heillä työskentelevän.
 - Eniten koulu- ja oppilaitosnuorisotyöntekijöitä ja koulu- ja oppilaitosvalmentajia
 - Lisäksi kasvun- ja oppimisen ohjaajia, tsemppareita, koulusosionomeja sekä perheohjaajia

Kysymykset rahoituksesta ja tulevaisuuden tarpeista henkilöstön suhteen

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS:

Rahoitus:

- Yli puolet (54%) hyvinvointia tukevan ko. henkilöstön palkkakustannuksista tulee kuntien omasta rahoituksesta
- 12 % rahoituksena on hankkeet ja loput rahoitetaan kunnan oman rahoituksen ja hankerahoituksen yhdistelmällä tai muulla rahoituksella

Henkilöstön tarve tulevaisuudessa:

- 43 % arvioi, että kyseisen henkilöstön määrän tarve on kasvussa
- 53 % arvioi, että tarve pysyy samana
- 4 % arvioi, että henkilöstön tarve on laskussa

PERUSOPETUS JA LUKIO

Rahoitus:

- Hieman alle puolet (46 %) tämän ko. henkilöstön palkkakustannuksista tulee kuntien omasta rahoituksesta
- 23 % rahoituksena on hankkeet ja loput rahoittavat kunnan oman rahoituksen ja hankerahoituksen yhdistelmällä palkkakustannukset

Henkilöstön tarve tulevaisuudessa:

- 68 % arvioi, että kyseisen henkilöstön määrä on tulevaisuudessa kasvussa perusopetuksessa. Lukion osalta 62 % vastaajista arvioi tarpeen olevan kasvussa.
- Noin kolmannes vastaajista arvioi tarpeen pysyvänä perusopetuksessa ja lukiossa samana.

Yhteistyön toimivuus hyvinvointialueiden kanssa

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- Vastaajista 54 % arvioi yhteistyön neutraaliksi
- Vastaajista 22 % arvioi yhteistyön hyväksi tai erittäin hyväksi
- Vastaajista 24 % arvioi yhteistyön huonoksi tai erittäin huonoksi

PERUSOPETUS JA LUKIO

- Perusopetusta edustaneista vastaajista 49 % arvioi yhteistyön neutraaliksi, 35 % hyväksi tai erittäin hyväksi ja 15 % huonoksi tai erittäin huonoksi
- Lukioskoulutusta edustaneista vastaajista 47 % arvioi yhteistyön neutraaliksi, hyväksi tai erittäin hyväksi 36 % ja huonoksi tai erittäin huonoksi 17 %.

Yhteistyön toteutuminen hyvinvointialueen kanssa

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- **Noin 17 prosenttia** vastaajia arvioi: yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä henkilöstön osalta on vähäistä, tai sitä ei ole lainkaan
 - Esim. henkilöstön vaihtuvuus ja kankeat rakenteet koettiin haasteina
- **Reilu 10 % vastaajista** kertoi, että yhteistyö hyvinvointialueen kanssa koetaan säännölliseksi ja toimivaksi
 - Yhteistyön muodoiksi mainittiin muun muassa tiedonsiirto lapsen ja perheen asioissa, palveluohjaus hyvinvointialueen palveluihin ja yhteiset koulutukset, kokoukset ja tapahtumat

Yhteistyön toteutuminen hyvinvointialueen kanssa

PERUSOPETUS JA LUKIO

- **10 prosenttia** vastaajista kertoi, että yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ei ole, tai se on vähäistä
 - Haasteena: hyvinvointialueiden rekrytointihaasteet, organisaatiomuutokset ja opiskeluhuollon henkilöstön riittämättömät resurssit.
 - Koulukuraattorit ja terveydenhoitajat keskittyvät pääasiassa yksilötyöhön, jolloin yhteisöllinen hyvinvointityö jää muiden, kuten kouluvalmentajien ja koulunuorisotyöntekijöiden vastuulle.
- **Yhdeksän prosenttia** vastaajista kertoi yhteistyön olevan tiivistä ja sujuvaa
 - Toimivia kokemuksia oli esimerkiksi kunnan ja hyvinvointialueen toimijoiden välinen yhteistyö monialaisissa ryhmissä
 - Moni vastaaja toi esiin päivittäisen yhteistyön kuraattorien, kouluterveydenhoitajien ja muiden opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa

Tarpeita yhteistyön kehittämiseksi tulevaisuudessa

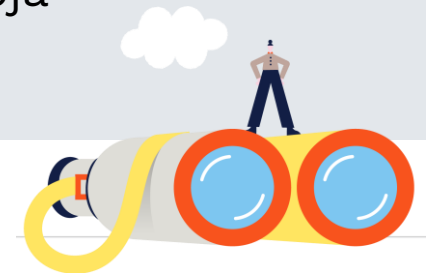
VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- **Reilu 30 prosenttia** vastaajista toi esiin kehityskohteita
 - Tarve selkeyttää vastuunjakoa
 - Yhteistyön ennakoitavuus ja jatkuvuus puuttuvat
 - Toivotaan säännöllistä ja rakenteellista yhteistyötä, joka ei perustu yksittäisen ihmisen aktiivisuuteen
 - Kunnista nousi esiin, että kunnat ovat joutuneet lisäämään omia resursseja perheiden varhaiseen tukemiseen
- Matalan kynnyksen palveluita toivotaan lisää
 - Esim. hyvinvointialueen työntekijöiden jalkautuminen varhaiskasvatukseen nähtiin toimivana
- Noin 10 prosenttia vastaajista toi esiin, että yhteistyö on sujuvaa
 - esim. neuvolan kanssa toimiva yhteistyö

Tarpeita yhteistyön kehittämiseksi tulevaisuudessa

PERUSOPETUS JA LUKIO

- **Noin 17 prosenttia** vastaajista toivoi asian suhteen vastuiden selkiyttämistä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä
 - Esiin tuli mm. henkilöstön vaihtuvuus, joka vaikeuttaa yhteistyömallien toteutumista, yhteisen viestintäkanavan puute ja vaihtelevat käytännöt eri kunnissa
- Useassa vastauksessa tuli esiin, että kunnat kokevat hyvinvointialueen siirtävän tehtäviään kunnille
 - Esim. opiskeluhuollon tehtävät
- Esiin tuotiin myös:
 - tietosuojakysymykset, jotka haastavat yhteistyötä kyseisen henkilöstön kohdalla
 - nykyinen lainsäädäntö ei riittävästi määrittele, miten vastuut jakautuvat kunnan ja hyvinvointialueen välillä, mikä aiheuttaa epäselvyyksiä ja rajanvetoja

Poimintoja keskeisistä tuloksista 1/2

- **Kunnat ovat panostaneet merkittävästi lasten ja nuorten hyvinvointiin palkkaamalla omaa, ei-lakisääteistä henkilöstöä varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, perusopetukseen ja lukioihin.**
 - Perusopetuksen ja lukioiden osalta 87 prosenttia kyselyyn vastanneista kunnista ilmoitti, että niissä työskentelee hyvinvointia tukevaa henkilöstöä. Yleisimpiä nimikkeitä ovat esimerkiksi kouluvalmentaja, tsemppari tai koulunuorisotyöntekijä.
 - Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vastaavaa henkilöstöä on vähemmän: noin viidennes kunnista kertoi palkanneensa hyvinvointia edistäviä työntekijöitä, kuten muun muassa varhaisen tuen ohjaajia tai perheohjaajia.
- **Suurin osa hyvinvointia tukevan henkilöstön palkkakustannuksista katetaan kuntien omasta rahoituksesta.**
 - Perusopetuksen ja lukion osalta lähes puolet vastanneista kunnista ja esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta runsas puolet vastanneista kunnista ilmoitti kattavansa palkkakustannukset omalla rahoituksella. Loput kattoivat palkkakustannuksia hankerahoituksilla tai oman rahoituksen ja hankerahoituksen yhdistelmillä.

Poimintoja keskeisistä tuloksista 2/2

- **Selvityksissä lähes kaikki kunnat arvioivat lasten ja nuorten hyvinvointia tukevan henkilöstön tarpeen kasvavan tulevaisuudessa**, erityisesti perusopetuksessa ja lukioissa. Varhaiskasvatuksessa näkymä oli maltillisempi, mutta sielläkin lähes puolet kunnista arvioi tarpeen kasvavan.
- **Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa vaihtelee huomattavasti**. Osa kunnista kuvaa yhteistyötä sujuvaksi, mutta monessa kunnassa haasteet korostuvat.
 - Erityisesti koetaan, että hyvinvointialueiden henkilöstö on arjessa liian vähän paikalla, ja heidän työnsä painottuu yksilökohtaiseen tukeen, jolloin yhteisöllinen työ jää pitkälti kunnan oman henkilöstön vastuulle.
 - Rekrytointihaasteet, resurssipula ja organisaatiomuutokset hankaloittavat yhteistyötä.
 - Haasteiksi koettiin myös henkilöstön vaihtuvuus ja epäselvä vastuunjako.

Kyselyyn liittyviä huomioita

- Kyselyillä kartoitettiin kuntien varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa työskentelevää jonka tehtävänä on edistää hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä, mutta jonka työhön ei liity lakisääteistä velvoitetta. Kysely toteutetaan myöhempänä ajankohtana myös ammatillisen koulutuksen järjestäjille.
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy selvitti alkuvuonna 2025 kouluissa ja oppilaitoksessa työskentelevän ei-lakisääteisen henkilöstön määrää ja hyvinvointialueiden suunnitelmia tämän henkilöstön osalta hyvinvointialueille suunnatulla kyselyllä. Kyselyllä ei selvitetty opiskeluhuollon psykologien, kuraattorien, lääkärin ja terveydenhoitajien tilannetta.
- Lainsäädäntö määrittelee selkeästi työnjaon kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Yhteisöllinen opiskeluhuolto kuten myös muu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluvat sekä kuntien, että hyvinvointialueiden tehtäviin. Nämä tehtävät ovat siten osa ammattilaisten työtä, oli työnantaja sitten kunta tai hyvinvointialue. Kunnat eivät omilla resursseillaan pysty korvaamaan mahdollisia puutteita hyvinvointialueiden opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstössä.
- Kyselyssä kartoitettu ei-lakisääteinen, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävä henkilöstö koetaan tärkeäksi ja tarpeet kasvaviksi. Henkilöstön määrällinen lisääminen ei kuitenkaan ole taloudellisesti kestävä vaihtoehto. Parasta olisi, että kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyössä löytäisivät toimintatavat, joilla oppilaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan vaikuttavasti ja laissa edellytetyn mukaisesti ilman uusia lisäresursseja.

Lisätiedot:

Irmeli Myllymäki

irmeli.myllymaki@kuntaliitto.fi

Jarkko Lahtinen

jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi

Liisa Jurmu

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

[**www.kuntaliitto.fi**](http://www.kuntaliitto.fi)

[**www.kommunforbundet.fi**](http://www.kommunforbundet.fi)